Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 607 — ՇԱԲԱԹ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886 — 17 ԲԷՄԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՆԻ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

es annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՈՒՐԲԱԹ, 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻԶՄԻՐԻ ՊԵԶՃԵԱՆՔ

Մեր հինգշաբթի աւուր թուով հրատարակեցինք նամակի մը պատճէնը, զոր Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի Սպարդալեան, Իզմիրցի մեծահարուստ և բարեգործ ազգայինն, ուղղած է առ Ս. Առաջնորդն, ինչպէս նաև Տ. Մելքիսեդեկ Օրբազանին պատասխանագրոյն օրինակն։ Որպէս արդէն ծանուցուած էր մեր Իզմիրի թղթակցութեանց մէջ, Ն. Վսեմութիւն կ'իմացնէ թէ իւր հանգուցեալ եղբայր և ինք երկար ժամանակէ հետէ կը փափաքէին վերաշինել Իզմիրի Ս. Մեսրոպեան ազգային վարժարանն, որ շատոնց հինցած շէնք մ'է. թէ ինք զայս մտադրութիւն իրագործելու ժամանակն հասած կը համարի, և թէ հետեւապէս կը հաղորդէ նոր կառուցանելի վարժարանին յատակագիծը զոր պատրաստել տուած է, և կ'ուզէ իմանալ թէ Իզմիրի ազգային իշխանութիւնք դիտողութիւն մ'ունի՞ն։ Երեք շաբաթ յետոյ, Ս. Առաջնորդը կը ղրկէ արժանավայել պատասխան մը, որ հաւասարապէս պատուաբեր է թէ՛ առաքողին և թէ՛ ստացողին, արձագանգ տալով ընդհանուր բերկրութեան զոր Սպարդալեան Գերդաստանի պետին զեկուցումը պատճառած է թէ՛ ազգային իշխանութեանց և թէ՛ ամեն լսողաց, և ծանուցանելով վարչային մարմնոց ինչ ինչ կարգադրութիւններն, որք մեծանուն բարերարին նկատմամբ հանրային երախտագիտութեան զգացումն արտայայտելու յարմարագոյն միջոց համարուած են։ Ըստ մեր մասնաւոր տեղեկութեանց, Ս. Մեսրոպեան վարժարանի վերաշինութիւնն, եթէ Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի տաքէն նոր բան չաւելցնէ իւր որոշած յատակաձեւոյն վրայ, 5էն մինչեւ 6,000 ոսկւոյ գործ մը պիտի լինի։

Թէեւ Սպարդալեան Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտիի այս նոր բարեգործութեան արդիւնքն Իզմիրի Հայք միայն պիտի վայելեն, բայց ուրիշ քաղաքաց և ուրիշ երկրաց Հայք նուազ բերկրութիւն չպիտի զգան, իմանալով նոր ողհողութիւնը զոր հայ մեծատուն մը կ'ընէ ի սէր ազգային յառաջդիմութեան։ Հայք, ուր որ ալ բնակին, համերաշխ են, կամ պարտին լինել, ազգային յառաջդիմութեան գործոյն մէջ։ Այդ համերաշխութեամբ, Կ. Պոլսոյ Հայք միշտ Իզմիրի Հայոց չափ յարգած են Սպարդալեան անունն։ Սպարդալեան երկոքին եղբարք քրին Իզմիրի մէջ ինչ որ՝ Պեզճեան Ամիրայէն ի վեր՝ ո՛չ մէկ հայ մեծատուն ըրած է Կ. Պոլսոյ մէջ, թէպէտ Սպարդալեանց չափ և աւելի եւս հարուստ Հայեր պակաս չեն եղած և այժմ ալ պակաս չեն ի Կ. Պոլիս։ Սպարդալեան անուան զուգապատիւ անուն մը եթէ փնտռենք զարդիս, Ռուսահայոց մէջ միայն կրնանք գտնել զայն, — Սանասարեան անունը։ Պեզճեան ծանօթ է բովանդակ Հայութեան, որ երախտագիտութեամբ պիտի յիշէ միշտ զայն անզուգական բարերար։ Սանասարեան հաւասարապէս ծանօթ է Ռուսահայոց, ոյց կը վերաբերի, և Թուրքիոյ Հայոց, որոց մէջ կանգնած է իւր մեծագործութեան մէկ հոյակապ յիշատակարը, Կարնոյ վարժարանն։ Այս փառաւոր անուանց կարգին մէջ ի վաղուց մտած էր նաեւ Սպարդալեան Գերդաստանն, և Իզմիրէն եկած նոր և բերկրաբեր լուրը վերջնական դրոշմը պիտի տայ համաշխարհիկ համբաւոյն զոր Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի և իւր Գերդաստան կատարեալ իրաւամբ ստացած են հայ ժողովրդեան մէջ։

Կ'արժէ որ այսպիսի բարեսէր և բարերար հայ մը փոքր ինչ աւելի կենսագրական տեղեկութեամբք ծանօթացնենք հեռաբնակ Հայերու։ Յովհաննէս էֆէնտի Սպարդալեան ծնած է 1831 յունուար 10ին։ Հայրը գաղթած էր Սպարդայէն, և Իզմիրի մէջ հաստատուած էր։ Մարդ մ'էր Եսայի Սպարդալեան անուամբ։ Եսայի ունեցաւ երկու մանչ զաւակ, Յակոբ և Յովհաննէս, և մէկ աղջիկ, այժմ Տիկին Սարգիս Սէֆէրեան։ Եսայի հազիւ կրնար հոգալ իւր ընտանեաց ապրուստը. բայց երբ իւր երկու տղայք մեծցան, յաջողեցան հաստատել մանիֆատուրայի խանութ մը, և աշխատասիրութեամբ, խնայողութեամբ և ուշիմութեամբ ա՛յնչափ յառաջացան որ Իզմիրի հրապարակին սկըսաւ նեղ գալ իրենց։ 1855ին Յովհաննէս էֆէնտի առաջին անգամ գնաց Մանչէսդըր, ուր մնաց մէկ քառորդ դար շարունակ։ Սպարդալեան Գերդաստանին հարստութիւնն այն թուականէ կը սկսի։ Պարագայք անշուշտ նպաստեցին. բայց Իզմիրի հրապարակին վըրայ ամեն ոք կը խոստովանի թէ Յովհաննէս էֆէնտիին մանիֆատուրայի մասին հմտութիւնը, ճաշակն և իբրեւ գործնական մարդ մեծ փորձառութիւնն աւաւելապէս նպաստած են այն եզական յաջողութեան որով պսակեցան իրենց ճգունք։ Յովհաննէս էֆէնտի կը գրէ հայերէն, և կը խօսի անգլիերէն, տաճկերէն և յունարէն։ Ըստ ընդհանուր վկայութեան, շատ բարեպաշտ, ողորմասէր և աղքատասէր է. բնութեամբ խոնարհ և ճշմարտապէս ազգասէր։ Իզմիրի և Կ. Պոլսոյ ամեն կարեւոր հանգանակութեանց մէջ ունի միշտ երեւելի բաժին մը. սեղ նիւթապէս քաջալերած է գրագէտներ. կ'ընդունի և կը կարդայ ամեն հայ թերթ։

...դիրք», որով ցարդ տարուբերեցաւ մեր Կեդրոնական Վարժարանի բացման գործն, և Կ. Պոլսոյ Հայք ղուրկ մընացին այնչափ էական, այնչափ տարրական հաստատութենէ մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔՍՈՒՄՆ ԲՈՂՈՆԱՑՒՈՑ Ի ԲՐՈՒՍԻՈՅ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԷՋ

Յունուար 15ին, Գերմանիոյ Երեսփոխանաց ժողովն իւր բոլոր նիստը նուիրեց այն Բողոնացւոց խնդրոյն, որք վերջերս հազարներով արտաքսեցան Բրուսիոյ արեւելեան գաւառներէն, մանաւանդ Բոզէնէ։ Ընթերցողք կը յիշեն թէ ամիս մը յառաջ նոյն խընդրոյ...

—)(16)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Դ.

ԾԱԾԿԱԳԻՐ ՊԻՏԱԿԸ

Նոյն երեկոյին, ժամ ութին միջոցները, Թրիէստի ոստիկանութիւնն յանկարծ կոխեց Լատիսլաս Զաթմարի տունն։ Որ և է ընդդիմութիւն անհնարին էր։ Ուստի, Սանտորֆ կոմս, Զաթմար կոմս, Ստեփան Պաթօրի, նոյն ինքն Սարքանի, որ բնաւ հերողբեց, և Պորիք ձերբակալուելով բանտարկեցան, առանց բնաւ իմացուելու։

Ե.

ԴԱՏԱՍՏԱՆԷՆ ԱՌԱՋ, ՄԻՋՈՑԻՆ ԵՒ ՅԵՏՈՅ

Խորհիս, զոր 1815ի դաշնադրութիւնք աւստրօ-հունգարական թագաւորութեան...

հետ միացուցին, եռանկիւն թերակղզի մ'է որ Թրիէստի ծոցէն մինչեւ Քուարներոյի ծոցը կը տարածի, որոյ եզերքը բազմաթիւ նաւահանգիստք կան։ Ասոնց մէջ, և գրեթէ թերակղզւոյն ծայրը Բոլայի նաւահան...

…մարդիկ ներքնուզիններու և հեռագրաց միջոցաւ կ'աշխատին աճեցնել ազգաց միջեւ յարաբերութիւնները :»

Պ. Մէօլլըր չուզեր քննել թէ այս արտաքսումնք կրնա՞ն արդարանալ միջ-ազգային իրաւարանութեամբ . բայց ինք կը ճանչէ իրաւունք մը աւելի ուրական քան ամեն գրաւոր իրաւունքներն և ամեն դաշնագրութիւններն, այն է՝ հիւրընկալութեան իրաւունքը: Կառավարութիւնն իւր բանած ընթացքով Գերմանիոյ դէմ ատելութիւն կը գրգռէ: Եթէ Աւստրիա և Ռուսիա Բրուսիոյ օրինակին հետեւիլ ուզեն, Ռուսիայէն երկու միլիոն և Աւստրիայէն 300,000 Գերմանք պիտի արտաքսուին :

Կաթոլիկ կուսակցութեան պետ Տր. Վինտհորստ կը ցաւի որ «Արդարութիւնն իշխանութեան հիմ բանելու» սկզբունքն հաճելի չէ գերման կառավարութեան, որ Բոլոնացիներն արտաքսելով կ'անտեսէ նախնական իրաւունք մը, գոյութեան իրաւունքը: Ռուս մամլոյն լեզուն և Աւստրիոյ պետական մարդոց ընթացքը դիտել բաւ է համոզուելու համար թէ կառավարութեան ընթացքը միջազգային յոյժ ծանր խնդիր մը յարուցած է: Ըսուեցաւ թէ արտաքսեալք հրեայք են միայն, և զայս մարդասիրական խնդիր հակահրէական խնդրոյ մը վերածել ուզուեցաւ, բայց կատարեալ ստութիւն մ'է այդ: Բոլոնացիք արտաքսեցան այն գլխաւոր պատճառաւ որ կաթոլիկ էին:

Տր. Վինտհորստ կառավարութեան առարկած միջազգային իրաւունքը չժխտեց, այլ միայն բողոքեց այն չափազանցութեան և ծայրայեղութեան դէմ որով այդ իրաւունք ի կիր առնուած էր խեղճ Բոլոնացւոց վրայ:

Զօրս կուսակցութեանց ատենաբաններուն Կառավարութեան կողմէ պատասխանող չեղաւ: Միայն պահպանողական Երեսփոխան մը խօսք առաւ հերքելու համար այն կարծիք թէ Գերմանիոյ Երեսփոխանական ժողովը ձեռնհաս է զբաղելու սոյն խնդրով:

* *

Վիճաբանութիւնը շարունակեցաւ և վերջացաւ յունուար 17 ին: Դարձեալ ո՛չ ոք ներկայ էր Կառավարութեան կողմէ: Այս անգամ պահպանողական և ազգային-ազատական Երեսփոխաններ ջանացին պաշտպանել Բրուսիոյ կառավարութեան տնօրինութիւնները: Բայց յառաջդիմական Պ. Ռիխթէր և Պ. Պամպէրկէր, ընկերվարական Պ. Բայէր, Կղերական Պ. Վինտհորստ, Ալզասցի Աբբա Սիմոնի կրակոտ լեզուաւ պատասխանեցին: Պ. Վինտհորստ յիշելով Նախարարական կուսակցութեան մէկ դիտողութիւնն, յայտարարեց որ եթէ այս արտաքսումները ջատագովել ազգային պարտք մ'է, գերման ազգը չատ ապականեալ պարտի լինել: Պ. Պամպէրկէր ցաւով կը տեսնէ Ազգային-Ազատական կուսակցութեան կատարած անարժան դերն: Ինք համամիտ չէ նոցա որք կ'ըսեն թէ մեծ աշխարհավար մը լինելու համար պէտք է լռեցնել մարդկութեան ամեն զգացումներ: Այդ կարծեաց շնորհիւ, փոքրիկ Պիզմարքներու կոյտ մը ծնած է: Եւ սակայն Պ. Պիզմարքի քաղաքականութիւնն ի՞նչ յառաջ բերաւ. — Աւստրիոյ մէջ Սլաւութիւնը զօրացաւ. Ռուսիոյ մէջ ալ հակագերման զգացումն աճեցաւ, և այս տարերաց արդիւնքը պիտի լինի՝ ուշ կամ կանուխ՝ երկուց երկրաց մէջ եւս Գերմաններուն դէմ վրէժխնդրական միջոցներու գործադրումն:

Ի վերջոյ, Գերմանիոյ Երեսփոխանութեան մեծամասնութիւնն ընդունեց Տր. Վինտհորստի հետեւեալ Բանաձեւը:

«Ժողովս համոզումն է թէ ռուսական և աւստրիական հպատակներուն արտաքսման համար բրուսիական կառավարութեան ձեռք առած միջոցներն արդարացեալ չեն երեւիր, և համաձայն չեն գերմանացի ազգակցաց շահերուն:»

Միւս կողմէ, Պիզմարք Իշխանն օրինական ծրագիր մը պատրաստել տուած է, որով ամենախիստ սեղմումներ կը դրուին բրուսիական հպատակ չեղող Բոլոնացիներուն Արեւելեան Բրուսիոյ մէջ հաստատութեան:

Բոլոնական խնդրոյն վրայ աւելի լուրջ վիճաբանութիւնք տեղի պիտի ունենան Բրուսիոյ Երեսփոխանական Ժողովոյն մէջ, ուր Պիզմարք Իշխանն և այլ նախարարք պիտի պաշտպանեն Բրուսիոյ կառավարութեան ընթացքը:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ. Յունուար 1/13ին, Աղեքսանդր Իշխանը մեծ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ ռուսական գործակալին և ռուս սպայից որք կը վերադառնան Պուլկարիոյ ծառայութեան:

—Յունուար 15 թուով կը հեռագրուի Սոֆիայէ թէ բազմաթիւ ռուս սպայք Պուլկարիա վերադարձան, և նորէն ընդունուեցան պուլկար բանակին մէջ: Աղեքսանդր Իշխանն անոնցմէ չատը կոչեց բարձրագոյն հրամանատարութեանց: Այս տնօրինութիւն վիշտ կը պատճառէ պուլկար բնիկ սպայից:

ՀՌՈՄԱՅ ՊԱՊՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆ ՊԻԶՄԱՐՔ. Քրիստոսի Զինուորութեան Կարգին Ասպետութեան պատուանշանը, զոր Պապը շնորհեց Պիզմարք Իշխանին, նիւթապէս չատ թանկագին նուէր մ'է: Միայն ադամանդներն որովք զարդարուած է՝ կ'արժեն 15 հազար մարք: — Հետաքրքրաշարժ դժուարութիւն մը ծագած է այս պատուանշանին պաշտօնական ներկայացման ձեւոյն նկատմամբ: Ցարդ ոչ-կաթոլիկ անձի մը չէր տրուած այս պատուանշան, եւ սովորութիւնը կը պահանջէ որ երբ Պապական Նուիրակը զայս պատուանշան ներկայացնէ, ստացողն հաւատոյ դաւանութիւն մ'ընէ Հռոմայ Եկեղեցւոյն հպատակութեամբ, և Պիզմարք Իշխանն այսպիսի դաւանութիւն չի կրնար ընել, քանի որ բողոքական է: Այս դժուարութենէ խոյս տալու համար, Պապը Պերլին կը ղրկէ Հռոմայեցի երեք Իշխաններ, որք նոյն Կարգին Ասպետներ են արդէն, այն է Ալդիէրի, Բարբէրինի և Սալվիադի Իշխաններն, որք սոյն պատուանշանը կրնան ներկայացնել ստացողին՝ առանց հաւատոյ դաւանութիւն պահանջելու:

ԵԳԻՊՏՈՍ. Լոնտոնէ Հավասի հեռագիր մը կ'ըսէ, Յունուար 16 թուով. Սըր Իվլին Պէյրինկ երէկ ճամբայ ելաւ Գահիրէ երթալու համար, ուր պիտի վերսկսի իր պաշտօն իբրեւ Անգլիոյ դիւանագիտական գործակալ: Որպէս զի Անգլիա միանգամայն երկու լիազօր դեսպան չունենայ Եգիպտոսի մայրաքաղաքին մէջ, կը գուշակուի թէ Սըր Տրըմընտ Ուոլֆ ետ պիտի կանչուի, մանաւանդ թէ Սըր Ուոլֆի պատուիրակութեան պաշտօնն արդիւնք չէ տուած: Եւ որովհետեւ Սըր Ուոլֆ, Եգիպտոս գտնուելուն պատճառաւ, Անգլիոյ Խորհրդարանին անդամ վերընտրուելու շնորհէն զուրկ մնացած էր, Լորտ Սալզպըրիի նախարարութիւնը մտադիր է Մատրասի կառավարիչ անուանել զնա, կամ դեսպանական պաշտօնի մը կոչել:

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՔ. Լոնտոնէ կը հեռագրուի յունուար 16 թուով թէ իտալական կառավարութիւնը մեծ քանակութեամբ զէնք ապսպրած է Լիտսի անգլ. զինագործարանի մը, որ գիշեր ու ցերեկ կ'աշխատի հիմակ: Ուրիշ կառավարութեանց կողմէ եւս մեծաքանակ զինուց յանձնարարութիւնք ղրկուած են Անգլիա:

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՔ. Չիքակոյէ (Միաց. Նահանգէն) հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հոն երեւան հանուած է ընկերվարական աչարկու դաւադրութիւն մը, դրամատեարց դէմ ուղղեալ: «Աւժանկալուքք» եւս մեծ պատրաստութիւններ կատարելու վրայ են եղեր:

ԱՐԵՒԵԼՔ չպիտի հրատարակուի յառաջիկայ երկուշաբթի օր, Անուանակոչութեան տօնին առթիւ:

ԱԶԳԱՅԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՌՆԱՍՈՒՈՅ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Այս առաւօտեան Պաթումի թղթաբերով ստացանք մեր Թիֆլիզի թղթակցէն կարեւոր նամակ մը յորում կը հաղորդէ թէ՝ դպրոցներու հարցը վերջին օրերս ուրախալի երեւոյթ ստացած է: Մեր թղթակիցը կը գրէ թէ «ընդունուած է միջնորդութիւնը և խնդիրը «մտել է կայսերական խորհրդարան: Պետերբուրգից հաղորդուած է թէ՝ պաշտօնական աղբիւրներից և թէ՝ բարձրադիր անձինքներից [illegible], որ «խնդիրը շուտով յաջող լուծումն կ'ըստանայ: Այդ լուրը կայծակի արագութեամբ [illegible] դէպի ամէն կողմ. «Վերջարանից այդ մասին անմիջապէս «հաղորդուած է Պ. [illegible], Մշակ-«Հայաստան լրագրի խմբագրին, որ անղից ի հարկէ շտապեցին տարածելու «այդ աւետիսը»:

Սոյն Նամակը պիտի հրատարակենք մեր երեքշաբթի աւուր թուով:

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովոյ Նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր: Թէ՛ Կրօնական և թէ՛ Քաղաքական Ժողովոց Ատենապետք և անդամոց մեծագոյն մասը ներկայ էին: Ժողովն զբաղեցաւ ազգային կարեւոր խնդիրներով և ի մէջ այլոց վաւերացուց Ակնայ Նորընտիր առաջնորդ Յաբիկեան Տ. Յակոբ վարդապետի պաշտօնն:

Ժողովն յանձնախումբ մը կազմեց բարեյիշատակ Իզմիրեանցի կտակի գործադրութեան հսկելու պաշտօնով: Յանձնախմբի անդամք են. Գեր. Նար-Պէյ և Իզմիրլեան Սրբազանք և Գարեգին վարդապետ Թաթարեան, Վսեմ. Գ. Նորատունկեան էֆ. և Յ. Խաչեան և Յ. Կիւմիշեան էֆէնտիները:

Կը լսենք թէ Խառն Ժողովն իւր երէկի նստին մէջ նկատողութեան առնլով Նոր Տարւոյ առթիւ ազգ. հինգ երեսփոխանաց կողմէ Իզմիրի Ս. Առաջնորդին ուղղեալ շնորհաւորական հեռագիրն, իբր «Ազգընտիր Կաթողիկոս», որոշեր է գրաւորապէս բացատրութիւն պահանջել այդ հեռագիրն ստորագրող երեսփոխաններէն, եւ եթէ յիշեալ Տեարք պահանջուած բացատրութիւնները չտան, խնդիրն Ազգ. Ժողովոյ ներկայել:

Խառն Ժողովոյ երէկի նիստը բաւական յուզեալ էր Կարնոյ Գեր. Առաջնորդին եպիսկոպոսական վկայագիր տալու կամ չտալու խնդրոյն առթիւ: Քաղ. Ժողովը, Կարնոյ ազգ. ժողովոց առաջարկութեան համեմատ, պատշաճ կը համարէր որ եպիսկոպոսական վկայագիր տրուէր Գեր. Օրմանեան Ծ. վարդապետին: Կրօն. Ժողովոյ Ատենապետ Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան կ'ընդդիմանար, առարկելով թէ Կարնոյ վրայ ձեռնադրուած Եպիսկոպոս մը, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը տակաւին կենդանի գոլով, Կրօն. Ժողովը պէտք ունի քննել առանձինն թէ կարելի՞ է Կարնոյ վրայ նոր Եպիսկոպոսի մը ձեռնադրման վկայագիր տալ:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը փափաք յայտնեց որ Գեր. Օրմանեան Հօր եպիսկոպոսական վկայագիր ղրկուի, և հաստատեց թէ ազգին շահը և տեղային պէտքերը կը պահանջեն որ Կարնոյ Առաջնորդն Եպիսկոպոս մը լինի: Քաղ. Ժողովոյ Գեր-Ատենապետ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան արդար ներբող մը խօսեցաւ Գեր. Օրմանեան Հօր անձնուէր և արդիւնալի պաշտօնավարութեան վրայ: Ակնարկելով Կրօն. Ժողովոյն ընդդիմութիւնն, հարցուց թէ արդեօք [illegible] մը կ'ուզուի ընել զայդ պատկառելի մարմին: Այս միջոցիս խնդիր ծագեցաւ, ի մէջ Ն. Վսեմութեան և Կրօն. Ժողովոյ Գեր. Ատենապետին, բարձրաստիճան եկեղեցականաց ոմանց վրայ, որք չեն ուզեր Կ. Պոլսոյ դիւրակեցիկ բնակութիւնը զոհել գաւառային դժնդակ պաշտօնավարութեանց: Այս և նմանօրինակ ինչ ինչ բացատրութիւններէ վշտացած, Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան դուրս ելաւ ժողովէն, և նմա հետեւեցան մէկ երկու վարդապետք: Բայց Ատենապետ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր վերստին ի ժողովն հրաւիրեց զՆ. Գերապատուութիւն, և ժողովը շարունակեցաւ:

Ի վերջոյ, քուէի դրուեցաւ Գեր. Օրմանեան Հօր եպիսկոպոսական վկայական տալու կամ չտալու խնդիրն, և 2 ձեռնպահներու դէմ միաձայն հաւանութեամբ որոշուեցաւ տալ զայն:

Կը յիշուի թէ ասկից առաջ Բագուի մէջ, ի նպաստ Զէյթունի Հրկիզելոց հանգանակութիւն մը կատարուելով 200 ոսկւոյ գումար մը յղուած էր Ս. Պատրիարք Հօր, որպէս զի արկածելոց բաշխուի և Քաղաքական Ժողովն Ատանայի մէջ յատուկ մասնախումբ մը կազմելով, նորա յանձնած էր այդ գումարի բաշխման գործն: Արդ, յիշեալ մասնախմբի կողմէ ի Պատրիարքարան ուղղեալ յայտագրէ մը կը տեղեկանամք թէ այդ գումար բաշխուեր է արկածելոց՝ որք 1354 անձէ կը բաղկանան: Մարդ գլուխ 18 ղրուշ բաժին ինկած է, ըստ որում 200 ոսկին տեղական ընթացիկ դրամով 25000 ղրշ. արժած է:

Մշոյ Գեր. Առաջնորդին կողմէ ի Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տ. Յովհաննէս վարդապետ ճամբայ ելած է Տիգրանակերտ երթալու համար: Ս. Պատրիարք Հայրն հրամայեց ի պաշտօնէ ծանուցանել զայս Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոսին ի գիտութիւն:

Կը յիշուի թէ Կրօնական Ժողովը վերջերս շրջաբերական մ'ուղղած էր առ Քարոզիչս և Թաղական Խորհուրդս մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց, անոր մէկ պատճէնն ալ հաղորդելով Ուսումնական Խորհուրդին:

Յիշեալ խորհուրդս Շրջաբերականին ինչ ինչ կէտերուն վրայ բացատրութիւն խնդրած էր Կրօնական Ժողովէն, 1885 նոյեմբեր 15 ամսաթիւ պաշտօնագրով մը՝ որուն պատասխանած է Կրօնական Ժողովն դեկտեմբեր 20 ամսաթուով: Այս երկու կարեւոր պաշտօնագրեր մեր ձեռք հասած լինելով կը հրատարակենք զայնս մեր այս աւուր թերթի երրորդ երեսն:

Յիշել արժան է որ այս բանակցութիւններէ յետոյ, Ուսումնական Խորհուրդ Շրջաբերական մը պատրաստած է՝ ուղղեալ առ Թաղական Խորհուրդս և Հոգաբարձութիւնս ազգային վարժարանաց:

Սոյն շրջաբերականն եւս պիտի փութամք հրատարակել յառաջիկայ թուով մը:

Ինչպէս որ արդէն ծանուցած էինք, Ամեն. Խրիմեան Ս. Հայրիկ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ այս երկուշաբթի օր Գուզկունճուքի Եկեղեցւոյն մէջ:

Նոյնպէս կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Գեր. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրլեան նոյն օրը պիտի պատարագէ Գում-Գաբուի դրսի Ս. Յարութիւն Եկեղեցւոյն մէջ, յիշեալ եկեղեցւոյն Օժման և բուռ կտակի նշանաւոր բարերարեայ Կարապետ Աղայի, նորա անուան տօնախմբութեան տարեդարձին առթիւ:

Կը լսենք թէ Տոքթ. Տիգրան Պապայեան վերջին օրերս ամուսնանալով ընդ Օր. Թ. Մուրատոֆի, իւր նորապսակ ամուսնոյն ընկերակցութեամբ Եւրոպա ուղեւորած է, երեւելի հիւանդանոցաց մէջ մանկաբարձութեան ճիւղի վերաբերեալ ուսումնասիրութիւններ ընելու և իւր արուեստը կատարելագործելու նպատակաւ:

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Պէշիկթաշի Մաքրուհեան ընկերութեան ընդհանուր ժողովն նիստ ունի վաղ առաւօտ, ժամ 4ին, վարժարանի սրահին մէջ: Ընկերութիւնն հրաւէր կը կարդայ իւր անդամոց և ուսումնասէր ազգայնոց, ներկայ գտնուիլ սոյն գումարման և լսել յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն:

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

11 Յունվար

ՍԻՍՈՒԱՆ, Համագրութիւն Հայկական Կիլիկիոյ և Լեւոն Մեծագործ — Յառաջաբան, (Շար. և վերջ) Հ. Ղ. Վ. Մ. ԱԼԻՇԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ Լրագիր և Օրագրութիւն Մ. Ն. ՆՈՐԻԿԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ Պտոյտ մը Ազգային Հիւանդանոցի մէջ ԹԱԼԻԼԷ

ՆՈՐԱՎԷՊ Խրճիթի մը մէջ. (Շար. և վերջ) ԱՆԱՅԻՍ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ Հարց մ'առ կոյս Մ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՄԱՍԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ Առաջարկեալ խնդիրք. — Խնդիր թիւ 12 — Լուծումն թիւ 8 խնդրոյ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ Ռուսիա և Պարսկաստան

ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲ. ԼՐՈՑ Արտաքին, Ներքին, Ազգային

ՆԵՐՔԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն՝ Իմթիազի պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհեց Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Բեհիճ պէյի և նոյն պատուանշանի արծաթ շքադրամն՝ Բերայի կառավարիչ Վսեմ. Արիֆ պէյի:

Նախարարաց Խորհուրդն այսօր եւս յարտասովոր նիստ պիտի գումարի ի Բ. Դուռն, քաղաքական ներկայ կացութեան վրայ խորհրդակցելու համար:

Գարատաղի կառավարութեան պաշտօնական յայտարարութիւնն՝ որ կը հերքէ զինուորական պատրաստութեանց լուրերն, կատարելապէս կը համապատասխանէ այն խաղաղասիրական ապահովիչ խոստմանց զորս Գարատաղի Կ. Պոլսոյ գործակատար Պ. Պաքիչ տուած է այս օրերս Վեհ. Սուլթանին որ ունկնդրութիւն մը շնորհած էր նմա:

Պ. Պաքիչ յայտարարած է թէ այդ զինուորական պատրաստութիւնք ոչ այլ ինչ են բայց եթէ երկու երեք զօրագնդոց դէպ ի սահմանագլուխն առաքումն, որուն հարկ տեսնուած է այդ տագնապալից կացութեան պատճառաւ:

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Եմիրկէնի ծովեզերեայ ապարանքն զոր անցեալ տարի նուիրեց Գարատաղի իշխանին՝ կահաւորուի և պարտէզը զարդարուի որպէս զի եթէ Նիքիթա իշխանը Կ. Պոլիս գայ, անդ բնակի:

Սոֆիայէն կը գրեն թէ յունուար 3/15 ին, Աղեքսանդր իշխանն հանդիսաւորապէս իւր ներկայութեան ընդունեց է րումանական գործակատարն՝ Պ. Պէլտիման, որուն փառաւոր հացկերոյթ մը տուեր է երեկոյին. սեղանի վրայ իշխանը բաժակ առաջարկեր է Րումանիոյ թագաւորին և թագուհւոյն կենաց և Պուլկար զինուորական նուագածուաց խումբն րումանական ազգային երգը նուագեր է:

[illegible] կը ծանուցանէ թէ Պուլկարիոյ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Զանոֆ՝ ընկերակցութեամբ կապտան էֆէնտիի երէկ առաւօտ մեկներ է Փիլիպէէն. եթէ այս տեղեկութիւն ըստոյգ է, յիշեալ երկու պաշտօնատարք այս պահուս մայրաքաղաքս հասած լինելու են:

Պ. Զանոֆ, ինչպէս յայտնի է, Աղեքսանդր իշխանին կողմէ զեկուցում մը պիտի ընէ կայս. կառավարութեան:

Սէլանիկէն առնուած լրոց նայելով, վերջին օրերս յիշեալ նաւահանգիստն հասեր են պահեստի զօրաց 10 նոր վաշտեր, որոց հինգը դէպ ի Թեսաղիոյ սահմանագլուխը ղրկուեր են, իսկ մնացեալք առժամապէս Սէլանիկի մէջ վար դրուեր են, մինչեւ որ իրենց երթալիք տեղւոյ մասին հրաման ստանան:

Միանգամայն, պետական երկու փոխադրանաւերով հանդերձեղէն, ռազմամթերք և ուտեստ ղրկուեր են ի Սէլանիկ, կայս. բանակաց գործածութեան համար:

Հելլենական սահմանագլխոյն վրայ համախմբեալ զօրաց ուտեստը կը ղրկուի ծովու ճամբով, Սէլանիկէն ի Բէնէ (Զայ-Ալըզ), ուստից կառքով կը փոխադրուին երկրին ներսերը, դէպ ի Թաթէրինայի և Էլասոնայի մէջ հաստատեալ մթերանոցները: Սէլանիկէն դէպ ի սահմանագլուխ զինուորական փոխադրութիւնք եւս այդ ճամբով կը կատարուին:

Պուլկար կառավարութիւնը պատասխանելով մեծ Տէրութեանց ծանուցագրոյն, որք կը հրաւիրէին զինքն ի զէնընկեցութիւն, յայտնած է թէ Պուլկարիա պատրաստ է զէնընկեց լինելու, եթէ Եւրոպա ապահովութիւն տայ իրեն թէ Սերպիա վերստին չպիտի յարձակի Իշխանապետութեան հողին վրայ:

Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի Ասպետութեան աստիճան շնորհեց «Պանք տր Բոնսթանթինօբլ» դրամատան տնօրէն Պ. Անթուան Վլասթօյի:

Մայրաքաղաքիս դեսպանատանց թարգմանք հաւաքական պատասխանագիր մը պատրաստած են ի մասին Բ. Դրան վերջին ծանուցագրոյն որ կ'առաջարկէր որ օսմ. նաւահանգիստ մը մտնող օտար դրօշակ կրող նաւուց անցագիրք վաւերացուին օսմ. իշխանութեանց կողմէ:

Դեսպանք չեն համակերպիր այս առաջարկին, առարկելով ի դիմաց իրենց կառավարութեանց՝ թէ ըստ որում օտար շոգենաւք նաւահանգիստէ մը մեկնած ժամանակնին իրենց անցագիրը վաւերացնել կուտան իրենց պատկանած իշխանութեանց, աւելորդ է օսմ. իշխանութեանց վաւերացման ներկայել զայնս: Դեսպանատունք՝ առաջարկեալ ձեւակերպութեան մէջ տուրքերու յաւելման միջոց մը միայն կը նշմարեն, վասն զի անցագրոց գինն որ մէկ մեճիտ էր, մէկ ոսկւոյ կը բարձրացուի այս կերպով: Այս յաւելում քիչ մը չափազանց կը նկատուի: Դեսպանատունք կը բողոքեն միանգամայն այն փոփոխութեանց դէմ որք ներմուծուած են հիւպատոսական սակագնոց մէջ, ի նպաստ օսմ. վաճառաբարձ նաւուց և կը փափագին որ օսմ. և օտար նաւահանգստոց միջեւ իրաւանց հաւասարութիւն պահուի:

Ի նպաստ կայս. բանակաց Բերայի Տիկնանց միջազգային Յանձնախմբին ձեռամբ բացուած հանգանակութեան գումարը կը հասնի 1000 օսմ. ոսկւոյ:

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ ամսոյս 3/15ին և 4/16ին քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց ներկայացուցիչք, դեսպանական մարմինն և բազում բարձրաստիճան անձինք ներկայ գտնուեր են օսմ. դեսպանատան մէջ եղած պաշտօնական ընդունելութեանց:

Ոստիկանութիւնը սուտ վկաներու ընկերութիւն մը գտած է, որք բաւական չարիք հասուցած էին դատ ունեցող բազում անձանց: Վերոյիշեալ չարագործք որ ձերբակալուած են, ի մօտոյ պիտի դատուին Պոլսոյ պատժական ատենին առջեւ:

Փիլիպէի և Կ. Պոլսոյ միջեւ թղթատարական ուղղակի հաղորդակցութիւնք վերահաստատուած են քանի մ'օրէ հետէ: Արեւ. Րումէլիի թղթատարական պայուսակն հասաւ աստ չորեքշաբթի և յաջորդ օրը ղրկուեցաւ աստի օսմ. պայուսակն:

Արեւ. Րումէլիի այն նամակներէն՝ որք նախապէս ի Կ. Պոլիս տպեալ նամակադրոշմները չեն կրեր, կրկին գին կը պահանջուի:

Սերպիական կառավարութեան կասկածելի ընթացքը տեսնելով, Աղեքսանդր իշխանն հրամայած է որ պուլկարական թնդանօթաց հրետանիք աւելնան և [illegible]: Վիտինի պատրաստ զօրաց թիւը պիտի բարձրացուի մինչեւ 20,000 հոգւոյ. պուլկար իշխանապետութիւնն իւր բոլոր ջանքը կընէ որպէս զի կարենայ ի հարկին մինչեւ 120,000 զօրաց բանակ մը ոտքի հանել:

Կրետէէն կը գրեն առ Մէսսէրէ թէ արքունի փոխադրանաւ մը անցեալ շաբթու 15 Քրուբի թնդանօթ և 400 թնդանօթաձիգ զինուոր հաներ է Սուտայի նաւահանգիստն: Այս թնդանօթաց ութն որք խոշոր ձեւով են, Հանեա պիտի զրկուին, իսկ միւսները Քանտիա և Րեթիմօ: Կ'ըսուի թէ կղզւոյն այլեւայլ նաւահանգիստներուն մէջ ծովառումբեր պիտի դրուին:

Կ'ըսուի թէ Իզմիրի քարափանց շինութեան արտօնատէր Պ. Տիւսօ իւր արտօնութիւնը պիտի յանձնէ ընկերութեան մը որ այս նպատակաւ կազմուելու վրայ է յԱնգլիա:

Շապին Գարահիսարի շրջակայքն երեք ճամբորդներ ցուրտին սաստկութենէն սառելով մեռած են:

Երէկ, Իսկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշա, Սելամլըքի արարողութեան ներկայ գտնուելու համար, շոգեմակոյկով Իսկիւտարէն Պէշիկթաշ կ'անցնէր: Պահրի փաշայի ծառայն շոգեմակոյկին խելաց կողմը նստած էր և իւր ծնգաց վրայ կը կրէր փաշային համազգեստն և ծանրագին սուրը: Սարայ-Պուրնուի [illegible] ալեաց սաստկութենէն շոգեմակոյկը մէկ կողմ ծռելով, ծառայն՝ ծրարն ալ ի միասին ծովն ինկաւ, բայց հասած անմիջական օգնութեանց շնորհիւ կրցաւ ազատիլ:

Օ. ԲԱՆԹԷՈՆ
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ

ԵՂԲԱՐՔ

Գալֆօրուլօ Եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Հասարակութեան թէ իրենց վաճառատունը փոխադրուած է Կալաթա Սէրայի դէմ, թիւ 206, նախկին «Կամպէտդա» վաճառատունը:

Այս առթիւ, ամեն մետաքսեղինաց, թաւշեղինաց, ճերմակեղինաց և ուրիշ առարկայից գիները մեծապէս զեղչուած են:

1—20

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 22 յունվ.

Երեսփոխանաց Ժողով. — Պ. Կլատսդոն կը ցաւի որ նախարարութիւնը բացորոշ առաջարկներ չի ներկայեր Իրլանտայի մասին Թագուհւոյն ճառին մէջ. կը հրաւիրէ Նախարարութիւնն իւր ծրագրերը ներկայել այդ խնդրոյն վրայ:

Պ. Բարնէլ կը յայտարարէ թէ Իրլանտացիք Անգլիայէն բաժնուիլ չեն ուզեր. բուն խնդիրն է ագարակային, կ'ըսէ:

Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ կը մերժէ իրլանտական խորհրդարանի մը հաստատութեան գաղափարն. կը յայտարարէ թէ պիտի պահպանէ Կայսրութեան ամբողջութիւնը:

Բեդրսպուրկէն կը հեռագրեն առ Թայմզ թէ Գերմանիա և Աւստրիա սկզբամբ յարած են Ռուսիոյ նոր առաջարկին, որ կը պահանջէ ճնշում բանեցնել Սերպիոյ, Յունաստանի և Պուլկարիոյ վրայ:

Փարիզ, 21 յունվ.

Երեսփոխանաց Ժողով. — «Անհաշտելի» Պ. Հ. Ռոշֆոռ քաղաքական և յարակից յանցանաց բանտարկելոց ընդհանուր և անխտիր ներման առաջարկ մը մատոյց, պահանջելով ստիպողութիւն, որ քուէարկեցաւ հակառակ ընդդիմութեան Պ. Կոպլէի, հանրային կրթութեան նախարարին:

Պերլին, 22 յունվ.

Կայսրութեան Պանքան 5 1/2 առ % որոշեց իւր տոկոսն:

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒՏԷՐ

Լոնտոն, 22 յունվար

Ահաւասիկ Թագուհւոյն ճառին այն մասն որ իրլանտական գործոց կը վերաբերի.

«Կը ցաւիմ այն փորձերուն համար որք տեղի ունեցան յԻրլանտա՝ ժողովուրդը գրգռելու համար Անգլիոյ և Իրլանտայի միջեւ խորհրդարանական միութեան դէմ, զոր հաստատապէս որոշած եմ պահպանել. համոզուած եմ թէ առ այս աջակցութիւն պիտի գտնեմ խորհրդարանէն և ժողովրդէն: — Կը ցաւիմ նաեւ այն ընդդիմութեան գործոց համար որ կայ Իրլանտայի մէջ ընդդէմ օրինական պարտաւորութեանց, և աչալրջութեան դրութեան համար որ ի գործ կը դրուի հոն. եթէ արդի օրէնքն անբաւական է զսպելու այդ աճեցուն չարիքն, վստահ եմ թէ Խորհրդարանը կառավարութեան պիտի տայ հարկ եղած իշխանութիւնը ներկայ տագնապին մէջ:»

Թագուհւոյն ճառն կը ծանուցանէ ապա տեղական կառավարութեան բարեկարգմանց ծրագրեր որք Երեսփոխանական ժողովոյ պիտի ներկայացուին՝ փոփոխելու համար թաղային և քաղաքային վարչութեան դրութիւնն յԱնգլիա և յՍկովտիա, և կը հաստատէ թէ կառավարութիւնը նմանօրինակ տնօրինութիւն մը կը պատրաստէ Իրլանտայի համար:

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 22 Յունուար, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	100 1/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 3/4
» » » գոցուեցաւ	13 7/8
» » » Ա.	24
» » » Բ.	15 1/4
» » » Գ.	13 7/8
Օթոման 1871	66 3/4
Փոխառութիւն 1877	78 1/2
Պանք Օթոման	9 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	96
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	64 1/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	88 1/4
Տայրա Սանիէ	62 1/4
Դօմէնիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	88 1/4
Հունգարական պարտաւորութիւն 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 40

Վիեննա, 22 Յունուար, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 90
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 22 Յունուար, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 27 1/2
» » 3 %	81 35
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 85
» » » գոցուեցաւ	13 97 1/2
» » Սէրի Բ.	14 70
» » Գ.	13 70
Օսմանեան երկաթուղի	34 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	418 75
Պանք Օթոման	487 50
Գրէտի Լիոնէ	520
» Ֆոնսիէ	1332 50
Բաժնետոմս Լիոնի	1267 50
Սուէզի ջրանցք	2171 25
Ռուսական 5% 1877ի	99 7/8
Իտալական Ռանթ	97 17 1/2
Եգիպտական միացեալ	323 75
Սպանիական (արտաքին)	54 1/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	341 25
5% Հելլենական	244 37 1/2
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 22

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 22 Յունուար, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 32 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	14
Եգիպտական	324 37 1/2

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

ՀԱՐՑՄՆԱԳԻՐ ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր, Նախագահ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.

Ուսումնական Խորհուրդս պատիւ ունեցաւ ստանալ Ձեր Բարձր. Սրբազնութեան 1885 Հոկտեմբեր 15 Թուով 467 համարաւ պաշտօնագիրն, որով Կրօնական Պատկառելի Ժողովը կը յանձնարարէ Խորհրդոյս՝ խստիւ պատուիրել դաստիարակաց և ուսուցչաց իրենց աւանդելիք ուսումէն դուրս կրօնի և բարոյականի վերաբերեալ խնդրոց վրայ չը խօսիլ աշակերտաց, և յԱզգային վարժարանս չընդունիլ զօտարակրօն Հայերն ի պաշտօն ուսուցչութեան և այնպիսիներն եթէ կան՝ պաշտօնանկ ընել։

Խորհուրդս նկատելով որ Ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան Հրահանգին 41րդ յօդուածին տրամադրութեան համեմատ՝ «իւրաքանչիւր վարժապետ իւր պաշտօնին հետ պարտաւոր է նաեւ հոգ տանիլ աշակերտաց բարոյական, ազգային և ընտանեկան կրթութեանն և բարի զգացմանց բարգաւաճման»։

Նկատելով նաեւ որ նոյն Հրահանգին 41րդ յօդուածը կը թոյլատրէ «օտար լեզուաց և արտաքին ուսմանց համար օտարազգի կամ այլադաւան ուսուցիչներ ընդունիլ»։

Նկատելով որ Կրօնական Պատկառելի Ժողովոյ վերոյիշեալ յանձնարարութիւնք անհամաձայն կը թուին վերոյիշանակեալ տրամադրութեանց Սահ. Հրահանգին, որ 1873ի Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ պատրաստուած և Կրօնական և Քաղաքական Ժողովներէն վաւերանալով ազգային իշխանութեան տիրող օրէնքն եղած է, Խորհուրդս հարկ կը տեսնէ զայս կարեւոր խնդիր խոնարհաբար Կրօնական Պատկառելի Ժողովոյ ուշադրութեան ներկայացնելով խնդրել, որ բարեհաճի ծանուցանել Խորհրդոյս թէ իւր ներկայ տնօրէնութիւնն իբրեւ բարեփոխո՞ւմ պէտք է նկատել վերոյիշեալ Սահմանադրական հրահանգին տիրող տրամադրութեանց, եթէ ո՛չ տարբեր իմաստ մը կամ վերապահեալ նշանակութիւն մ'ունի, զոր նոյն ինքն Պատկառելի Ժողովը միայն կրնայ բացատրել։

Խնդրելով, Սրբազան Հայր, որ այս կարեւորագոյն խնդրոյ վրայ Խորհրդոյս սպասած բացատրութիւնները Կրօնական Պատկառելի Ժողովոյ Ս. Հարց յանձնարարելու շնորհն ընէք։

Մնամք
Ամեն. Բարձր Սրբազնութեան ձերում ամենախոնարհ ծառայք
Ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Ատենադպիր Ատենապետ

* * *

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱԳԻՐ ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ

Մեծ. Ատենապետ և Պատ. Անդամք Ուսմ. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.

Հաղորդեցի առ պատկ. Կրօն. Ժողովս Ազգ. Կեդր. Վարչութեան պատ. Խորհրդոյդ Նոյեմ. 15/27 Թուականաւ և 61 Թուահամարաւ նամակն, յորում ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան հրահանգին 41րդ և 42րդ յօդուածները ներկայելով յուշադրութիւն, պարտուպատշաճ ակնածանօք կը փափաքէիք իմանալ, թէ Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ առ Ձեզ ուղղեալ պաշտօնագիրն որ ի 15 Հոկտեմբերի, իբրեւ բարեփոխո՞ւմն պէտք է նկատել վերոյիշեալ Սահմանադրական հրահանգին տիրող տրամադրութեանց, եթէ ո՛չ՝ տարբեր իմաստ մը կամ վերապահեալ նշանակութիւն մ'ունի, զոր նոյն ինքն պատկ. Ժողովը միայն կարէ բացատրել։

Կրօն. Ժողովս Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, իւր խորհրդածութեանն առարկայ ըրաւ Ձեր սոյն գրութիւնը։ Նա տեսած էր որ նոյն Հրահանգին 41րդ յօդուածոյն կատարելապէս կը համապատասխանէր իւր յիշեալ պաշտօնագրոյն ոգին և տրամադրութիւնն. ըստ որում եթէ Հրահանգին նոյն 41րդ յօդուածոյն համեմատ «Իւրաքանչիւր վարժապետ իւր պաշտօնին հետ պարտաւոր է նաև հոգ տանիլ աշակերտաց բարոյական, ազգային և ընտանեկան կրթութեանն և բարի զգացմանց բարգաւաճմանն», ուրեմն նա չպարտի խօսիլ և ուսուցանել նոցին հակառակն, և ոչ միայն չուսուցանել, այլև ոչ իսկ դոյզն ակնարկութիւն մ'ընել սոցա դէմ առաջի աշակերտաց, մինչդեռ դժբաղդաբար եղած են ուսուցիչք՝ որք ջանացած են աշակերտաց դիւրաթեք մտքերը պղտորել իւրեանց ազատամիտ կարծեցեալ դատողութեամբքն և դիտողութեամբք, այնպէս որ՝ նկրտած են ի դերեւ հանել առաջի աշակերտաց՝ ինչ որ նոցա աւանդած էր կրօնուսոյց դասատուն Սրբազան Պատմութեան կամ Կրօնագիտութեան դասերուն մէջ ըստ վարդապետութեան Եկեղեցւոյ։ Կրօնական իշխանութիւնը գիտակ նուիրական պարտուց իւրոց՝ այդպիսեաց նկատմամբ չպիտի վարանի վարուիլ ըստ իրաւանց, զոր տուած է նմա եկեղեցական և ազգային Սահմանադրութիւնն։

Գալով 42րդ յօդուածոյ նոյն Հրահանգի, որ կը տրամադրէ թէ «օտար լեզուաց և արտաքին ուսմանց դասատուք ի հարկին կրնան օտարազգի կամ այլադաւան ըլլալ, բայց վկայեալ պիտի ըլլան իրենց դաս տուած ուսմանց և բարի վարուց մասին, և աշակերտաց կրօնական, բարոյական և ազգային զգացմանց վնասակար գիտուած կամ հանդամանք պիտի չունենան», ահաւասիկ Կրօնական Ժողովոյ օրինական որոշումն։ Նախ և առաջ՝ չեմք կարծեր բնաւ որ խնդրոյ նիւթ անգամ կարենայ լինել, թէ՝ ազգ. վարժարանաց տեսուչք և դաստիարակք, տեսչուհիք և դաստիարակուհիք պէտք է անպատճառ լինին անդամ Հայաստանեայց սուրբ և Առաքելական Եկեղեցւոյ։ Պատուարժան Խորհուրդդ ինչպէս նաև ամեն ողջամիտ Հայադաւանք՝ կ'ընդունին զայդ, որք կը հասկնան լրջօրէն թէ ի՛նչ է տեսչի կամ տեսչուհւոյն, դաստիարակին կամ դաստիարակուհւոյն նշանակութիւնն և ազդեցութիւն ի վերայ աշակերտաց և աշակերտուհեաց։ Ուստի ո՛չ կրօնական իշխանութիւնն կրնայ ներել, և ո՛չ իսկ Պատ. Խորհուրդդ պէտք է թողու որ սոյն փափուկ ազգային պաշտօնք յանձնուին այն անձանց՝ որք չեն անդամք Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցւոյն, և այն անձանց եւս՝ որք թէեւ ծնեալք ի նմին սուրբ Եկեղեցւոջ, բայց իւրեանց գրութեամբքն և բանիւք կը գլխաւորեն նորա վարդապետութեանն և աւանդութեանց, զի ըստ Առաքելոյն «բանք նոցա իբրեւ զքաղցկեղ ճարակ գտանին ի միտս և ի սիրտս անդ մանկտւոյն»։

Ապաքէն Կրօնական Ժողովս չունի բնաւ միտումն բռնաբարելոյ մտաց և խղճի ազատութիւնն։ Այլ և չկարէ թոյլ տալ որ Հայ դաստիարակք՝ Հայ եկեղեցւոյ դրամովն թոշականաւորուելով հանդերձ, հայ վարժարանաց մէջ Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցւոյ վարդապետութեանցն և աւանդութեանց հակառակ վարդապետութիւններ և գրութիւններ ուսուցանեն։ Այլուր բաց է նոցա ասպարէզ։ Կրօնական իշխանութիւնն կը յարգէ նոցա իշխանութիւնն ամեն տեղ, բաց յեկեղեցւոյ և ի վարժարանէ՝ որ է նախագաւիթ Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցւոյ։ Սոյն Առաքելական Եկեղեցւոյ հակառակ խորհուրդ, գրութիւն և վարդապետութիւն ունեցող անձինք՝ պէտք է գիտնան հաստատապէս թէ՝ նոցա համար փակուած են դրունք Ազգային վարժարանաց։

Փակուա՞ծ են դրունք Ազգ. վարժարանաց նաեւ այն դասատուաց, որք ուսուցիչք են օտար լեզուաց և արտաքին ուսմանց, բայց հակառակողք վարդապետութեանց սուրբ Եկեղեցւոյ։ Այո՛, մեր հաւատոյ հիմն եղող Սուրբ Գրոց դէմ վարդապետող անձանց համար չկայ և ոչ մի պաշտօն Ազգ. վարժարանաց մէջ, զի նոքա իմաստակօրէն նո՛յն իսկ արտաքին ուսմանց մէջ ընդարձակ առիթ կը գտնեն հաւատոյ սուրբ հիմունքն խախտել նկրտելու ի միտս աշակերտաց։ Հետեւաբար՝ Պատուարժան Խորհուրդդ պէտք չէ բնաւ ուսուցչական վկայական տալ այնպիսի ուսուցչաց՝ որոց դայթակղական գործք կամ գրութիւնք կան ի հրապարակի, և ոչ իսկ թողուլ՝ որ նոքա մուտ գտանեն յԱզգ. վարժարանս, ոչ միայն տեսչութեան կամ դաստիարակութեան պաշտամամբք, այլ և ոչ իսկ արտաքին ուսմանց դասատուութեան պաշտօնիւ։ Պատ. Խորհրդոյդ կրօնասիրութեան վերայ լիուլի վստահութեամբ բաւական կը համարիմք յիշեցնել և եթ զայդ։

Բայց եթէ Ազգ. վարժարանաց մէջ օտար լեզուաց և արտաքին ուսմանց դասատուք՝ օտարազգի և այլադաւան չե՞ն կրնար լինել, — Կրօնական Ժողովն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կը համարի թէ ըստ ինքեան՝ սոյն ուսուցիչք եւս պարտին բնականապէս առնուլ յայնց՝ որք որդիք են Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցւոյ, և նոցա տալ նախապատւութիւն, քանի որ՝ հաւասար արժանեօք ուսուցիչք գտնուին Հայադաւան դասատուաց մէջ։ Բայց ի հարկին, այսինքն՝ երբ օտար լեզուաց և արտաքին գիտութեանց՝ հայակրօն ուսուցիչք չունենան զնոյն արժանիս և զհմտութիւն՝ զոր ունին օտարազգի և այլադաւան ուսուցիչք, հաւատալով թէ սոյն օտարազգի և այլադաւան դասատուք չպիտի ուսուցանեն Ս. Գրոց հակառակ դրութիւն և վարդապետութիւն յարտաքին ուսմունս, ըստ 41րդ յօդուածոյ Սահմանադրական Հրահանգին, Կրօն. Ժողովս թոյլ կու տայ այնպիսեաց ի վերոյիշեալ հարկին ունենալ պաշտօն դասատուութեան լեզուագիտութեան և արտաքին ուսմանց յԱզգ. վարժարանս մեր, մինչեւ որ Տեառն օգնականութեամբ բազմանան քաջուսումն հայադաւան ուսուցիչք, որք չթողուն զգիտութեանց և զլեզուի պէտս լնուլ ի ձեռն օտարաց ի վարժարանս Ազգիս։

Պատ. Խորհուրդդ կը տեսնէ ուրեմն, որ Կրօնական Ժողովոյ պաշտօնագրոյն տրամադրութիւնք չեն հակառակիր Սահմ. Հրահանգի 41րդ և 42րդ յօդուածոց, այլ ընդհակառակն՝ կը պարզաբանեն զայնս։

Արդ, սոյն բացատրութիւններէն կրնայ քաջ ըմբռնուիլ նաև ազգային վարժարանաց նկատմամբ ուղղեալ մեր 15 Հոկտեմբեր թուակիր շրջաբերականի տրամադրութեանց իմաստն, և յատկապէս՝ Զ. յօդուածին, որ կ'արգելու «չընդունիլ ի տեսչութիւն և ի վարժապետութիւն ազգային վարժարանաց զայլակրօն հայ ուսուցիչս, զօտարացեալս ի Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ»։ Կ'իմացուի, կ'ըսեմք, որ կրօնական իշխանութիւնը կ'արգելու որ ազգային վարժարանաց տեսուչքն եւ վարժապետք՝ այսինքն՝ ներքին վարժապետք, որք են դաստիարակք, չընդունուին յօտարացելոց ի Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ։ Իսկ արտաքին ուսմանց դասատուաց նկատմամբ՝ կրօնական իշխանութեան միտքը բացայայտ է ըստ վերոյգրելոյն։

Հետեւաբար Կրօն. Ժողովս Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ներկայ գրութեամբս պատասխանելով Ձեր 61 թուակիր 15/27 Նոյեմ. հարցմնագրոյն, քաջայոյս եմք, որ ոչ միայն այսուհետեւ երկբայութեան և ենթադրութեանց տեղի չմնար, այլև պատ. Խորհուրդդ՝ սոյն ազգօգուտ ուղղութեան հետեւելով, խիստ հսկողութեան ներքեւ կ'առնու ազգային վարժարանաց ուսուցչաց տրուած վկայականքն, և զանարժանս կը զրկէ յայնց։ Միանգամայն Պատ. Խորհուրդդ, որոյ հաճութեամբ կը տեսնեմք Սահմանադրական Հրահանգին գործադրութեան մասին ցոյց տուած գովելի նախանձախնդրութիւնն, իւր անտի նշանակած 41րդ և 42րդ յօդուածոց հետ կը հաճի անշուշտ յիշել և գործադրել նաև 37րդ յօդուածն որ կը տրամադրէ թէ՝ «Ուսումնական Խորհրդոյ դասատուաց, դաստիարակաց և մանկավարժից տրուելու վկայագիրք՝ պէտք է լինին վաւերացեալ Ս. Պատրիարքին հաւանութեամբ Կրօն. և Քաղ. Ժողովոց»։

Ցայտ իսկ է որ սոյն կարեւոր յօդուածոյ գործադրութիւնն որ անհրաժեշտաբար կարեւոր է, կը բառնայ զամենայն դժուարութիւն, և այնուհետեւ տեղի չեն ունենար ազգային վարժարանաց մէջ այն ազգավնաս դէպքերն՝ որք ամեն լրջամիտ Հայու, և առաւել ևս՝ Կրօն. Ժողովոյն խորին ուշադրութիւնն և նուիրական հոգածութիւնը գրաւած են յօգուտ եկեղեցւոյ և կրօնի, որ հիմն է և պահապան Հայութեան ազգային ներկայ գոյութեան մէջ։

Մնամք աղօթարար
(Կնիք Ս. Պատրիարք Հօր)

20 Դեկտ. 1885
ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ Ի»

ԾՆՆԴԵԱՆ ԾԱՌԻ ՀԱՆԴԷՍ

ՊՈՍԹՈՆ, 1 յունվար 1885

Անոնք որ Եւրոպացիներու, մանաւանդ Գերմանացիներու և Անգլիացիներու մէջ ապրած և իրենց աչուըներով տեսած չեն Ծննդեան ծառեր, չեն կրնար ճշդիւ երեւակայել թէ սրտի և աչաց միանգամայն հաճելի որչափ՝ զուարթ երեւոյթ կ'ընծայեն այս ծառերն, և ո՛րչափ սրտաշարժ են հանդէսներն որ կը կատարուին ի հաճոյութիւն մանկանց։ Մօտերս Պոսթոնի մէջ ականատես եղայ սիրոյ և գթոյ երկու տեսարաններու որ կարի յուզեցին զիս և լեցուցին միտքս բարի խորհուրդներով, սիրտս փափկագոյն զգացումներով և աչուըներս բերկրութեան արտասուօք։ Տեսարաններն էին կարծես տեսարանն այն հրեշտակաց որ Բեթղեհէմի բլեւանին մէջ առ ի չգոյէ յարմարագոյն տեղւոյ ի մսուր դրուած մանկիկին ծննդեան առթիւ գունդ գունդ կ'երգէին յերկինս «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն և ի մարդիկ հաճութիւն»։ Հրեշտակաց խումբեր անմեղ մանկանց կերպարանօք գոգցես յերկնից իջած էին, և կը կրկնէին իրենց երգն, երգ երկնային, զոր քաղցր է հաւատալ թէ հրեշտակներէ ուսան մարդիկ, բայց, աւա՛ղ, որչափ քիչ են դեռ անոնք որ տասնեւութ դար ետքն ալ այս երգին ոգին աղէկ չեն հասկնար։ Մանուկներ, անբիծ և անարատ ոգիներ, միայն կրնան երգել հրեշտակաց երգն հրեշտակներու նման ինչպէս ըրին երկու հանդէսներուն մէջ որոց առաջինկայ ըլլալու ուրախութիւնն ունեցայ։

Կ'ուզեմ այս հանդէսներէն մէկուն վրայ համառօտ տեղեկութիւն տալ ընթերցողաց, որոնք կը յուսամ թէ հաճութեամբ պիտի կարդան զայն, մանաւանդ երբ լսեն թէ երկու հանդիսին մէջ ալ բաւական նշանաւոր մաս ունեցած է փոքրիկ հայուհի մը, աղու աչուի և մրայօն Արեւելցի տատրակ մը, ինչպէս կը կոչեն զնա ամերիկացի տիկնայք և օրիորդք որ մայրենի գութ և խնամ ունին ի մօրէ կանուխ որբացեալ Զապէլին վրայ։

Ծննդեան ծառերն Եւրոպացի և Ամերիկացի մանկանց համար են Արեւելեան վէպերու մէջ պատմուած այն դիւթական ծառերն որ կուտան ոչ միայն սովորական ծառերու պտուղներ, այլ և ուրիշ շատ բաներ որ այնչափ կը սիրեն մանուկները։ Ինչ որ սքանչելի, ի՛նչ փափուկ ճաշակ, սէր և գութ հնարած և պատրաստած են մանուկներու զմայլ, աչաց և սիրտերու հաճելի, գրեթէ ամէնը կան ծննդեան ծառերուն վրայ որոց ոստերը կը ծանրանան մինչեւ ի բեկանել։ Ծառերը կը պատրաստուին մեծ խնամով և աշխատութեամբ, և շատ անգամ գաղտ կը պահուին մանուկներէ մինչեւ այն ժամն երբ կ'ըլլայ հանդէս ուրախութեան ի ներկայութեան ազգականաց և բարեկամաց։ Հանդէսն որ այս յօդուածիս նիւթ է՝ կատարուեցաւ ըստ Եւրոպացւոց Ծնունդէն հինգ օր առաջ Պոսթոնի Մանկանց Բարեկամ կոչուած Ընկերութեան դպրոցին սրահին մէջ։

Արժան է որ նախ խօսիմ այս բարեսիրական ընկերութեան վրայ, որ աւելի քան յիսուն տարիէ հետէ մեծ բարիք կը գործէ առանց մեծ աղմուկ և ցոյցեր ընելու։ Ընկերութեան նպատակն է խնամել և դաստիարակել ի հօրէ կամ ի մօրէ և կամ յերկոցունց որբ մանկիներ, մեծաւ մասամբ աղջիկներ։ Ընկերութեան բոլոր պաշտօնակալք բաց ի գանձապետէ են տիկիններ որ իրենց ընտանեկան զբաղումներէն ժամանակ կը գտնեն այս մարդասիրական գործին տալու, և համեստ միջոցներով դրամ կը հաւաքեն հաստատութեան ծախքը հոգալու։ Այն հայրերը կամ մայրերը որ կարող են, իրենց զաւակաց ծախքին համար կը հատուցանեն չափաւոր գումար ըստ կարի իւրեանց։ Ընկերութեան խնամոց ներքեւ կան այժմ իբր եօթանասուն որբեր մէկ տարեկանէն մինչեւ տասնեւհինգ տասնեւվեց տարեկան։ Հաստատութեան մէջ են մանկանց պարտէզ, ծաղկոց և դպրոց, և հինգ վեց բարեկիրթ տիկիններ և վարժուհիներ որ շատ մայրերէ աւելի գորով և սէր ունին մանկանց վրայ։

Այս որբերուն ծննդեան ծառի հանդէսը պիտի սկսէր դեկտ. 29ին կէս օրէն ետքը ժամն երեքին։ Որոշեալ ժամանակէն շատ կանուխ լեցուած էր դպրոցի սրահը բազմութեամբ տիկնանց և օրիորդաց և դրսէն մանկանց, որ իրենց մատաղ հասակէն սկսած են համակրութիւն ունենալ հաստատութեան վրայ, և որոցմէ շատեր իրենց դրամներով նուէրներ գնած և բերած էին որբերուն տալու։ Հանդիսին քանի մ'օր յառաջագունելուն մէկ պատճառն ալ այն էր որ հաստատութեան բարերարուհիք կը փափաքէին իրենց զաւակներով ներկայ ըլլալ հանդիսին և մասնակից որբերուն ուրախութեան։

Մեծ ծառ մը բազմաթիւ ոստերն պտղոց առատութենէն գետին կը խոնարհէին, իսկ ուրիշ ընծաներ ծառին շուրջը դիզուած էին բլուրի նման։ Երբ ժամացոյցը զարկաւ երեք, Մանկանց Բարեկամ Ընկերութեան սաներն կարգաւ եկան ներս։ Ամէնքն ալ հագուած էին վայելուչ և մաքուր, և դէմքերը կը փայլէին ուրախութեամբ։ Բարեկիրթ զինուորներու նման համաչափ քայլերով երկու պտոյտ ընելէ, և ի ձայն դաշնակի եւ առաջ շարժելէ ետքը՝ կեցան իրենց տեղերը, սպասելով իրենց հրամանատարին հրահանգներուն։ Հրամանատարն էր իբր հնգետասանամեայ սանուհի մը, որ առաջնորդեց անոնց երգել զերգ ծննդեան, և ձեռուըներով, գլխով, դէմքով, ի մի բան բոլոր մարմնով, ընել այնպիսի շարժումներ որ ինձ զարմանք պատճառեցին։ Հաճելի էր այն միջոցին տեսնել փոքրիկներն որ մինչ մարզանաց կը մասնակցէին, չէին կրնար իրենց աչուըները զատել ծննդեան ծառէն, որ այնչափ փափաքելի բաներ ունէր իրենց համար։ Ամերիկացի տիկին մը և օրիորդ մը որ քովս էին, ըսին ինձ. «Զապէլին նայէ, աչքը տնկած է Ծննդեան ծառին վրայ»։ Զապէլի ընկերներն ալ այնպէս կ'ընէին. և ո՞ր մանկիկ այնպէս չըներ։ Մարմնամարզէն ետքը, որբերն դաշնակի ձայնակցութեամբ երգեցին երգեր շնորհակալութեան առ բարերարս և բարեկամս, եւ վերջը կը գոչէին «Հուռա»։ Սանուհի մը կարդաց պարզային յարմար ճառ մը որոյ ընթերցումը կ'ընդմիջէր երգերով և հուռաներով։ Փոքրիկ Հայուհին, որ դեռ հինգ տարեկան չէ, իւր խոշոր աչուըները տնկելով հանդիսականաց վրայ, զուտ բառերով շնորհաւորեց զԾնունդ, և ըրաւ բարեմաղթութիւններ հանդիսականաց։ Զապէլին խօսքերն ընդունուեցան ջերմ ծափահարութիւններով։ Հանդիսականներէն շատեր արդէն գիտէին թէ Զապէլ ծնած էր Արեւելեան աստղերու տակ, բայց անոնք որ չէին ճանչեր զԶապէլ, մէկ կողմէն անոր խոշոր ու սեւ աչուըներուն նայելով, միւս կողմէն մաքուր անգլիերէն խօսիլը լսելով՝ չէին կրնար մեկնութիւն մը տալ, և հետաքրքրութեամբ կը հարցունէին. «Ո՞վ է այս սիրուն էակը, շատ գեղեցիկ չէ՞. ինչ աղու աչուըներ ունի»։

Երգ և դաշնակ շարունակեցին, և վերջապէս եկաւ ալեւոր ծերունի մը ծաղրաշարժ երեւոյթով և դիմակաւոր։ Այս էր Սանդա Գլօս, Կաղանդի կամ Ծննդեան Նուիրաբեր ոգին, մանկանց սիրելի բարեկամը, որ խօսեցաւ որբերուն հաճելի խօսքեր և խնդացուց զանոնք զուարճալի կատակներով։ Որբերը դարձեալ երգեցին ի պատիւ Սանդա Գլօսի, և իւրաքանչիւրն ի ձեռին ունենալով սպիտակ թաշկինակ երկիցս հուռայիւ ողջունեցին գալուստ իրենց բարեկամին, որ ներումն խնդրեց այս տարի քիչ մ'ուշանալուն համար. «վասն զի, ըսաւ, այնչափ շատ մանկիկներ ունի բոլոր երկրին մէջ, որ չկրնար ամենուն հասնիլ մի և նոյն օրը»։ Այսպ, Սանդա Գլօս սկսաւ բաշխել նուէրները զոր որբերուն բարեկամք և ազգականք ղրկած էին իւրաքանչիւրին, ըստ իւրում ճաշակի և հասակի։ Փոքրիկ Զապէլ ընդունեցաւ չորս գեղեցիկ պէպէք, խոհատուն մը, սեղանի մանր ըսպասներ, թէյաման և դգալ, զորս շատ կը սիրէ իբրեւ խաղալիկ գործածելու, պատկերներ, քարտեր, տեսակ տեսակ շաքարեղէն ևն։ Երբ նուէրները կը բաշխուէին, տեսնելու արժանի էր մանկանց երջանկութիւնն որ կը փայլէր անոնց դիմաց վրայ. ոչ նուազ երջանիկ էին բարերարուհիք և անոնց զաւակները, վասն զի կը վայելէին սուրբ հաճոյք զոր բարիք գործողի սիրտը կ'ունենայ ուրախացունելով ուրիշները։ Բարեսէր անձ մը, որ այս հաստատութեան բարերարներէն մին եղած է շատ տարիներէ հետէ, իւր բազմապատիկ վարձն ընդունած կը համարէր տեսնելով իւր սիրելի մանկանց ուրախութիւնն, և կ'ըսէր բարեկամի մը. «Ո՛հ, ինչո՞ւ Վանտէրպիլդի չափ հարուստ չեմ»։

Հանդէսը տեւեց աւելի քան երկու ժամ և հանդիսականք չէին յագենար այս սիրոյ և գթոյ, անմեղութեան և երջանկութեան տեսարանին նայելէ։ Փոքրիկ Զապէլ չէր կրնար համբոյրներով կշտացունել իւր բազմաթիւ բարեկամներն, որ իրարու ձեռքէ կը յափշտակէին Հայուհին։ Հարկ էր թողուլ դպրոցի սրահը և իջնել վար։ Գացինք այն սենեակն ուր կը նստին ցերեկները Զապէլ և անոր ընկերք։ Փոքրիկներուն նուէրները հոն դրուեցան ցած սեղանի մը վրայ, որոյ շուրջը կը նստին ուրիշ օրեր մանկունք և կ'ուսանին գիր առանց քերականի ըստ մանկավարժական արդի դրութեան։ Երջանիկ մանուկները կը ճլուլային, կը ճռուողէին, նուէրներէն մէկը ձեռք կ'առնուին միւսը կը թողուին։ Դիւրին չէ նկարագրութեամբ տալ ընթերցողաց փոքր մէկ մասն այն հաճոյից և ուրախութեան զոր երեքէն մինչեւ վեց տարեկան մանկանց շարժումներն և ճռուողիւնները տուին հոն հանդիսականաց։ Աղջիկ մը իւր պէպէքին կը դնէր իւր սիրելի բարեկամին անունը. ուրիշ մը որպէս թէ իւր խաղալիկ խոհանոցին մէջ նախաճաշ կամ ընթրիք կը պատրաստէր և կը հրամցունէր իւր բարեկամներուն. երրորդ մը պատկերազարդ գրքի մը պատկերներուն մեկնութիւն կուտար ըստ իւր մանկական մտաց և խորհրդոց։

Դժուարաւ բաժնուեցայ այն սենեկէն, բայց միշտ հետս պիտի ունենամ քաղցր տպաւորութիւնը զոր այս տեսարանը գործեց վրաս։ Վերոյիշեալ բարեսէր Ամերիկացւոյն պէս ես ալ կ'ըսեմ. «Ո՛հ, ինչու հարուստ չեմ»։

Հայ տիկիններ և օրիորդներ ամէն Ծննդեան կամ Կաղանդի առթիւ երբ ընծայ կը գնեն իրենց զաւակաց և բարեկամաց, եթէ փոքր ինչ խնայողութիւն ընեն, և երթան Նոր Տարին և Ծնունդը շնորհաւոր ընել այնպիսեաց որ աղքատ են կամ որբ, կը վստահացնեմ զանոնք որ պիտի ունենան ուրախութիւն մը որոյ նմանը երբեք կամ դուն ուրեք վայելած են։ Առաքինութիւն և բարեսիրութիւն եւս ուրիշ ամէն բանի նման մշակութեամբ կը ծաղկին և կ'աճին։

ԶԱՊԷԼԻՆ ՄԷԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Իբր ամիս մ'առաջ տղայոց թերթ մը, որոյ խմբագիրը տիկին մ'է և ծանօթ Զապէլին, յօդուած մը կը հրատարակէ Զապէլին վրայ անուանելով զնա լիթլ թըրքիշ կըրլ, փոքրիկ թրքուհի։ Յօդուածը կը կարդան Զապէլին որ ուշադրութեամբ մտիկ ընելէ ետքը կ'ըսէ. «Այս թերթին մէջ յիշուած Իզապէլն ես ըլլալու եմ, բայց ես Թուրք չեմ, ես Հայ եմ, իմ հայրս հայ է, բոլոր բարեկամներս հայ են»։ Կը խնդրէ իւր խնամատար տիկինէն տանել զինքը թերթին խմբագրատունը, և կ'երթայ բողոքել Թուրք անուան դէմ ըսելով. «Այ էմ էն Արմենիըն, մայ ֆաթըր իզ էն Արմենիըն»։ «Ես հայ եմ, հայրս հայ է»։

* * *

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՀՍԿԱՅ ՄԸ

Կիպրոսէն մեզ կը գրեն.

Քաղաքէս 7-8 ժամ հեռաւորութեամբ Փուլ-Փայա կոչուած գիւղին մէջ՝ Յոյն հըսկայ երիտասարդի մը պատմութիւնը ասկէ առաջ ծանօթ էր շատերու, սակայն ցարդ՝ զայն ի տես հանելու առաջնորդող մը չէր գտնուած։

Վերջերս այդ տարօրինակ մարդը տեսնելու հետաքրքրութիւնը, առիթ տուաւ մի Յոյն վաճառականի՝ զայն բերել տալու, նախ ի Կիպրոս, ուր կը գտնուի այժմ։

Ականատես անձանց նկարագրութիւններէն հետաքրքրուելով անձամբ զայն տեսնելու փափաքը ունեցայ. իւր գտնուած տեղը երթալով որոշեալ մուտքը վճարեցի և ներս մտանք երկու բարեկամներով. յիշեալ անձը վառարանի մը քով աթոռի մը վրայ նստած գտանք։ Քաղաքավարութեամբ ընդունեց զմեզ և նստելու համար տեղ ցուցուց. Նըստանք։ Քիչ մը վերջը հարցնելով տեղեկացանք որ ինքը տակաւին 22 տարեկան է, և անունն ալ Էմանէթ։ Այն ինչ յոտին կանգնեցաւ, մեծ հիացմամբ տեսայ որ գլուխը առաստաղին հասաւ, մինչդեռ մեբերը հազիւ նորա կուրծքը կը հասնէին. չափելով գտանք որ գագաթէն մինչեւ ներբանը 2·25 մեթրօ էր, և կուրծքին ընդարձակութիւնը ճիշդ մէկ կանգուն. մարմնոյն բոլոր անդամները համեմատաբար մեծ էին, միայն բերանը այս համեմատութենէն զուրկ էր. սրունքներուն երկարութիւնը տարօրինակ բան մ'էր, և քայլերը արտասովոր. լաւ կը խօսէր և կը պատասխանէր մեր մի հարցմանց. իւր այսչափ երկարութիւնը շատ արագ եղած էր՝ այնպէս որ մէկ տարուան մէջ զրեթէ երեք թիզ նաեւ կ'ըսէ թէ ոսկորներս ջրդրուալը կ'զգայի, բայց խեղճը թշուառ կեանք մը անցուցած է աղքատութեան պատճառաւ։

Էմանէթի սրունքները միայն ցաւ կար, և ասոր պատճառը իւր տարաժամ նստողական կեանք անցնելուն և լաւ սնունդ չի կրնալ առնելուն հետեւանքն ըլլալու էր. այժմ պէտք եղած խնամքը կը տարուի, այս հսկային որ արդարեւ իւր տեսակին մէջ շատ զարմանալի է։

Գ. Ա. Վ.

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Պէրութթա պուլունան վէ պիլիճաց օրատան Հայտա վէ Սուրա դատար պուլունտըրըլաճագ օլան ասաքիրի Շահանէ իչուն պին իւչ եիւզ իքի սէնէսի մարթընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ իճապ իտէն էրզագը միւթէնէվվիյէտէն նան, տագիգ, տէօյիւլմիւշ պուղտայ, սիրքէնին պէհէր գըյէսի սէքիզ, —պէքսիմատըն եիւզ, —պուլկուր վէ էրզ վէ ֆասուլեանըն եիւզ եիկիրմի, —կիւչթ վէ զէյթ վէ սապոնըն իւչ եիւզ, —բուղտէյը սամէնին պէշ եիւզ էլլի, —թուզ վէ սօղանըն դըրդ, —մըրըն պէշ եիւզ, —համդալըն օն իքի, —քէօմիւրիւն օթուզ, —չաիր վէ նօհուտուն էլլի, —սամանըն եիկիրմի պէշ, —կաղըն եէթմիշ, —չէքէրին իքի եիւզ, —զէյթունըն եիւզ դըրդ փարայա օլարագ, օրա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպղունտան, իթպայա Թալիպ օլանլարըն չէրշենպէինի անլամագ վէ թէնզիլի ֆիյաթ իլէ մէթ կուրէ լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 Քեանունի եվվէլ 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Նիզամիյէ չաիր անպարը իչիւն սէքսէն պին դըյէհի ճէխտէ քիյաց միւպայեա օլունաճաղընտան վէ պէհէր գըյէհի ճէխտի եիրմի իւչ բարայա Թալիպի էօհտէսինտէ խուսուլինտէն, քեանունը սանիի րուպիինին օն պիրինճի ճումա իրթէսի կիւնի զարարը գաթիսի վէրիլէճէկի կիւպի օն իւչիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր իտէն ֆիյաթտան եիւզտէ պէչ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթպայա Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 քեանունը սանի 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՔԷՐԻ

Ասաքիրի շահանէ հայվանաթը իչիւն տէօրթ միլիօն դըյէյի ճէխտի արփա միւպայեա օլունաճաղընտան վէ քեանունը սանիի րուպիինին օն պէշինճի չարշէնպա կիւնի զարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, օն ալթընճը փէնճշէնպէ կիւնի տախի թէքարրիւր իտէճէք ֆիյաթտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթպայա Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 քեանունի եվվէլ 1886.

2—3

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Նէֆսի Սիվասըա Հաճի Ահմէտ պէյ խանը տիմէքլէ մէշհուր օլան Ալեմէ հանըմ վէ Լալա Սինան բաշա վագֆլարը իլէ վէ միւլք իլէ մախլութ 1320 զըրա 12 բարմագ արսատէ մէպնի պիր պապ խանըն անճագ 1142 զըրա 12 բարմագ մահալլինտէ պուլունան 36 պապ տէքքեալէրինին սէնէվի 9650 ղըշ: քիրա իլէ Նըսֆ Հիսսէսի Հիւսէյին պէյին մահիլլինտէն 43350 ղըշ: պէտէլ իլէ մահալլի Թալիպի էօհտէսինտէ Թէգարրուր իթմիշ օլտուղունտան, պէտէլը մէզքիւրտէն զիյատէյէ զամմէ Թալիպ վար իսէ տէօրթ հաֆթայա դատար պէտէլը մէզքիւրըն 100տէ 10ը նիսպէթինտէ բէյ աղչէսինի միւսթէհասալէն Տէրսաատէթտէ Էվգաֆը Հիւմայուն նէզարէթը ճէլիլէսի վարիտաթը ումումիյէ տայիրէսինէ վէ մահալլի Թալիպինին տախի մահալլի մէճլիսի տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

9 Քանունը սանի 301 1—4

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Օրման մէմուրլարընը վէրիլմէք իւզրէ իմալ իթթիրիլէն պալթալար իչին իմալ իթտիրիլէճէք օլան 80 ատէտ չանթանըն մէմհուր նիւմունէսինէ Թաթպիգըն իմալ օլունմագ վէ էյմանը մէճտիմէ 20 ղրուշտան Թէտիյէ դըլընմագ իւզրէ պէհէր տանէսի 41 ղուրուշտա միւթահհիտի էօհտէսինտէ օլտուղունտան, սոնտան աշաղը իմալինէ Թէհալիպ իտէնլէր օլանլարըն իշպու քեանունը սանինին 16ընճը բէնշէնպէ կիւնէ սաաթ 10ա դատար Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

9 Քեանունը սանի 301

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956 — ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181 — ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վաստկաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած զբաղական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահօրէն գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 14,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ երզագ անպարը իչուն Սիւպայիա օլունաճագ օլա օն պէշ պին յալըըյէ Թրիէսթէ Թօրպա չէքերինին պէհաքէր դըյէքլի ճէտիտի իքի պուլուշ օգալմագ պէշ փարայա Թալիպի էօհտէսինտէն օլուպ քըմսունին սանիի բուժմինին քարն պիրինճի ճիւմա իրթէսի կինի գաբուլ գաւթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ օն չօքուշինճիւ փազար իրթէսի կինի Թէքարրիւր իտէն ֆիյաթըան նիւզուէ առպէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճազըն տան չէքիլմայա Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը փամսունիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 քեանունի էվվէլ 1886.

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նէրլի խմալը քէչէ, տաէա իքի պին, պէհէրի օն ալթըն ղուրուշ.

Գըրգըմ քէչի գըլընտան մաաժուլ քէչէսիգ գաթանա չուլը, տաէա պէշ նիւզ, պէհէր տաէսի էլ թմիշ իքի ղուրուշ.

Պոզ բէնկլի Մալա տազը ապասը, արշընը ճէտիտ նիւզ պին, պէհէր արշընը ճէտիսի պէշ ղուրուշ նիւմի իւչ փարա։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սէրաճիանէ վէ մուլթազ անպարլարը իչին իլթիզամ օլունան նիմունէլէրինէ վէ շուրութը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայիա օլունմազ իզրէ միւնագասայա գօնուլան պալալէ մուրադգամ իւչ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրադգաժալէրի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քըմսունը սանիի բուժմինին օն իւչինճիւ բազար իրթէսի կինինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէզքիւր կինտէ գաբուլը գաթիյէրի վէրիլէճէկինտէն, իթա իթմէկէ Թալիպ վէ օն ուչօրտունճիւ սալը կինինի նիւզտէ պէշ Թէնզիլինէ գաբիլ պուլունանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 քեանունը սանի 1886

3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱՋՔԵՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախ վէ էրզագ անպարը ամիրէլէրի լըզըմէսի իչին պլընաճագ քէլէ չէքէրի իլէ Թավուգ վէ սայիրէնին գարարը գաթիսի փըչու քըմսունը սանիի բուժմինին օն ութուզունճիւ սալը կինինի վէրիլէճէյինտէն, Թալիպ օլան Թիւճճարըն էեէմը մէզքիւրտէ պէհէմէհալ սաաթ տօգուզտա գատար Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

8 Քեանունը սանի 301

2—3

ՇԱՀԱԻՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂՒՈՅ

Արդէն յայտնի է թէ՝ սոյն վիճակահանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փոստաբանին մէջ։

Այս անգամ 96 րդ պիտի քաշուի յառաջիկայ ըստ եւրոպական 1886 փետր 1ին—ըստ յունաց յունվ. 20 ին — և 500 Թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 300,000 և երրորդը 25,000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 Թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 Թիւերն 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելի գումարին ամբողջն առա-

Նալու երաւունք ունեցող բաղդատասնին գինն է $7\frac{1}{2}$, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ասոնց մայրերը Նասյեան և Զարիֆի դրամատուններն են։ Փառաններէն հնչուն դրամի տեղ փոխ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի։

Ի վաղուց հնայուած բաժնեթղթեաց թիւերն առանց ուխ է փոխարինութեան կը նայուին։

Կալուածական տրոց գործողութիւնք եւս կը կատարուին։

Յանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ

Ղալաթիա, Կամուրջի գլուխ թիւ 33.

ՀԵՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԹԱՓԾՈՒ ԵՐԿԱԹԷ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԻՔ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅՔ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐԶԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԿՐԱԿԱՐԱՆՔ ԾԽՆԵԼՈՒՑԻ ԽՈՂՈՎԱԿՔ (vertical text, partly illegible)

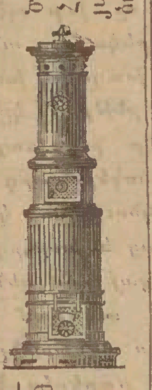

32 ՄԵԾԱՀՐՈՒՍՏՆԵՐ ՓՈՂՈՑ

Միակ մթերանոց ... (vertical text, partly illegible)

ՂԱԼԱԹԻԱ ԹԻՒ 42

(ՆԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ

ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական հեռագիրք, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն բերին լաւագոյն և իմաստնագոյն։ Այսպէս, թեպէտ անհամար դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերագրելով հանդերձ անոնց, Տօքթօր Հէյտոքի գիւտը նախամցուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը և կ'անդամալուծին աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՕՔԹՕՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԷՆ մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կաղդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնուի։

ՄԱՂՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Ազնուց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Սրտացաւութիւն,
4. Հաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն.
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն.

Վերոյիշեալ ամեն նշաններ բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղի մէջ, և

պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը՝ Պէտք է անմիջապէս

ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատներն ամենէն սովորականն ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայաջող կերպով կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենաց բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ գտնելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ մաղձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի ես չինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր և ազդու դարման մ'է, և կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խնդութիւնն իսկ են, և այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Ջղախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տօքթօր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարման են։

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով.

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրկեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրկել «փայծեղն եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

Կը ծախուի ի Ղալաթիա, Գասթօրիոտեսի դեղարանը, ի Պոլիս Քիւչիւքեան դեղավաճառանոցն և Նէցիքի։

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ —Կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակալատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի՝ հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետևեալ հիւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքեւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաև տկար և վտիտակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգտակար է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահավետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութեան և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուսպիտանի չեն ճառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զգուելու և հոմնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ իւրանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունն և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց պրոֆ. Պ. Լըսիւէօրի վկայութեանը որ իւրաքանչիւր շիշի կթեղէնին վրայ կը դրուի։ Տէլլու Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառացքով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մօրուի ձկան բնական իւղի շիշերուն կթիկէթներուն վրայ Գաղղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու է։

դրոշմարանի նշանը։

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԻՒՂԷՆ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ԵՒ ԱՆՀՈՏ (vertical text)

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Մէկ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Սերվիա	7,000	Մալթա	3,000
Ագլաա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոգնիա	4,600	Բաթավիա	5,000
Պալէստ	2,500	Բալավիա	3,000
Պրեմիէր ...	1,200	Սիրվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդօա	4,600
Փալմիրա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Չեմերարա	2,500	Սայտըն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեմար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Պարթիա	3,000		

Մալթա շոգենաւը, նաւապետ Լավիս, ամսոյս 23 ին Լիվէրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունել Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և մեծ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիլի փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ցերես	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերօս	3000
Սեսոստրիս	3250	Ադրիանօփլ	1700
Թեպս	3250	Լոթուս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարեոթիս	3250	Սեմել	700
Սֆինքս	3000		

Սֆինքս շոգենաւը, նաւապետ Պրուք, Լիվէրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թէպս շոգենաւը, նաւապետ Տըֆֆի, յունվար 9ին Լիվէրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌԻԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ. Մէյտանճըգ փողոց, Ռըխթըմ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվէրբուլ

515

ՕԹՈՄԱՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բօթիի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անադոլ, որ յունուար 13 ին Մարսիլիայէն և յունվար 20ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինիչէլ որ պիտի մեկնի յունուար 18 ին երեկոյեան ժամ 4 ին։

Մեսէլ շոգենաւն փետրուար 10 ին պիտի մեկնի ի Հավր։

Ուղեւորք և տրոց ...

Նաւաղշեր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՈՒԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

514

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ասիա Սոֆիա	3,000	Պըք
Աքրոպոլ	2,500	Բոթըլըս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռեյլը
Մաքետոնիա	3,500	Մարշ
Իսմենիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մաքետոնիա շոգենաւն ընդհուպ պիտի ուղեւորի ի Լիվէրբուլ։

Բըլտըէն շոգենաւն յունուար 2ին Պաթումէն աստ կուգայ և ի մօտոյ վերստին կը մեկնի ի Պաթում։

Պրինանիա շոգենաւն յունուար 2ին Լիվէրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ՑԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Ռուսիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէօբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պորօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օրլանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օգօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բոլերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիգօ	2,800
Էրոդօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռոմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտնօ	2,200	Սորէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրգ	1,200	Թօրլէսօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քասնդօ	3,600
Քէյրօ	2,000	Էլետօ	1600
Քօֆիօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջերօ	41,0

Ունուրօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Թէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մօնսօ, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 4 ին Հըլէն մեկնած է Կ. Պոլիս գալու համար, և ամսոյս 22 ին աստ կ'սպասուի։

Տրուօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 22 ին պիտի մեկնի ի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կը ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրբուլէ և Արեւելեան միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզատեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերեան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրեան	5500
Պավարեան	6000	Իտալեան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպիան	800
Տուրոյ	700	Օրբէթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճէրեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, յառաջիկայ շաբթուան մէջ ՈՂՂՈՒԿԻ գէպ ի Լիվէրբուլ պիտի ուղեւորի։

Լէսպեան շոգենաւը, նաւապետ Տէյվիս, ամսոյս 27ին ընդհանուր վաճառքով Լիվէրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Նէնէ Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվէրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ձմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Պ. Քամիլլերի.
Սիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթըլ և ընկ.

512

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Վարչութիւն, Փարիզ 8, Պուլվար Մօնմարթր.

Դիմանալ (գաւառ Ալիէի)

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

GRANDE GRILE. — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լերդի և փայծաղի խցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CÉLESTINS. — Երիկամանց և միզափամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի)։

HAUTERIVE. — Երիկամանց և միզափամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Ազբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քաքսիլին վրայ։

Պոլսոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանին դիմացը Թիւ 9, Դ. Փ. Զորուրեան էֆէնտիի դրամատունը 1886 փետր. 1 (20 յունվար ըստ յունաց) Արքունի փոխառութեան մէջ քաշուելիք Ռումէլիի երկաթուղեաց արժեթղթերու ամբողջ գումարը շահող մէն մի բաղդատասը 5 Ղրուշի կը ծախուի, նաև Եւրոպիոյ մեծահանգ անպաշտ խակական արժեթղթեր ու «լօթեր» կառնուին ու կը ծախուին ու շահուած թիւերու փոխարժէքները պաշտօնական ցուցակներու համեմատ անմիջապէս կը վճարուին։ Նաև Օսմանեան կառավարութեան քուփոններ ու քէօբըրներ, մանաւանդ Տիւրքի քուփոններ, որոնցմով առանց պաշտօնատան դիմելու, պաշտօնական վաւերացեալ քէօբըրնք կ'ըլլան։ Նաև բոլոր թղթապետութեանց վերաբերեալ կալուածական տրոց գործողութիւնք կը կատարուին։

Վերոյիշեալ դրամատունը դիմող Մեծարգոյ յաճախորդք թէ մանրամասն տեղեկութեան և թէ գործոց կարգադրման մասին ամեն դիւրութիւն պիտի ունենան։

Արտօնատէր Ա. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1886 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1

Վոսփորէն Էջնող շոգենաւներ

2 15 Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.
2 15 Վանիք. Չէնկել. Պէյլեր. Գուզկ. Գապլըժ.
2 15 Պէյգ. Բաշլըգ. Ռ. Բ. Մաս. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
2 15 Նէնիմ Մեզ. Պեօյիւք. Թարապ. Նէնիքէօյ Ըմէն. Պօյաճը. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
3 — Գավագներ Մեզարպ. Պեօյիւք. Թար. Պէյգ. Բաշլըգ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկէլք. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկիւտ.
3 15 Նէնիմ. Մէզարպուրնու Պեօյիւք. Թարապիա Նէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 45 Նէնիմ. Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարապ. Նէնիք Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.
5 30 Պէյգ. Բաշլըգ. Ռ. Բ. Մաս. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Պեշիք.
7 — Նէնիմ Մեզարպ, Պեօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշլըգ. Նէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտըլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Գավ. Նէնիմ. Մեզարպ. Պեօյիւքտերէ Թարապ. Նէնիք. Ըմէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.
8 45 Պեօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշլըգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսկ.
9 — Նէնիմ. Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարապ. Նէնիք. Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.
10 — Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարապ. Նէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ

Կամուրջէն Ելնող շոգենաւներ

3 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ըմէն. Նէնիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Նէնիմ.
4 — Գապլըժ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Նէնիք. Բաշլըգ. Պէյգ. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Նէնիմ.
4 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռ. Բ. Մաս. Բաշլըգ. Պէյգ.
4 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Նէնիմ.
5 30 Գապ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեզարպ. Նէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ։
6 45 Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսր. Գանլճ. Միրկ. Նէնիք. Թարապ. Պեօյիւք.
8 30 Պեշիք. Օրթաք. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպուրնու։
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլք. Վանիքէօ Գանտըլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռըֆաթբաշա. Բաշլըգ. Պէյգ. Թարապ. Մեզ. Ռ. և Ա. Գավագ։
10 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ըմէն. Նէնիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Նէնիմ.
11 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկէօն Նէնիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Նէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշլըգ. Պէյգ.
11 30 Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.
12 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.